

International
JOURNAL OF SOCIAL, HUMANITIES
AND ADMINISTRATIVE SCIENCES

Open Access Refereed E-Journal & Refereed & Indexed
JOSHASjournal (ISSN:2630-6417)

Architecture, Culture, Economics and Administration, Educational Sciences, Engineering, Fine Arts, History, Language, Literature, Pedagogy, Psychology, Religion, Sociology, Tourism and Tourism Management & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:5, Issue:18

2019

pp.753-758

journalofsocial.com

ssssjournal@gmail.com

YAŞLILIK OLGUSU BAĞLAMINDA TAŞLICALI YAHYA BEY'İN YAŞLILIK GAZELİ

IN THE CONTEXT OF OLD AGE TAŞLICALI YAHYA BEY'S OLD AGE GHAZAL

Dr.Öğr. Üyesi Erdem SARIKAYA

Yozgat Bozok Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Eski Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, Yozgat/ Türkiye

Article Arrival Date : 01.08.2019

Article Published Date : 26.09.2019

Article Type : Research Article

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.31589/JOSHAS.160>

Reference : Sarıkaya, E. (2019). "Yaşlılık Olgusu Bağlamında Taşlıcalı Yahya Bey'in Yaşlılık Gazeli", Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences, 5(18): 753-758

ÖZET

Yaşlılık, bireyin yaşam döngüsü içerisinde bebeklik, çocukluk, gençlik ve yetişkinlikten sonra deneyimlediği biyolojik, kronolojik, psikolojik ve sosyolojik boyutlara sahip bir evredir. Bu evre, kaza ve yaralanma olmaksızın zamana bağlı olarak ortaya çıkar. Yaşlılıkta insan, fiziksel ve ruhsal açıdan değişir. Yaşlanma ve ihtiyarlık gibi terimlerle de karşılanan bu evreyi deneyimleyen kişiler, ölümle yüzleşirler. Yaşlılık, şairler için de bir ilham kaynağıdır. Eserlerde, insan vücudundaki değişiklikler başta olmak üzere kişinin eski hareketini yitirmesi, yaşama sevincinin kalmaması, ölüme yaklaşması gibi yaşlılıkla beraber ortaya çıkan durumların işlendiği görülür. XVI. asır şairlerinden Taşlıcalı Yahya Bey'in kaleme aldığı yaşlılık konulu gazel, bu durumun ilgi çekici bir örneğidir. Şair, bu gazelinde yaşlılığı biyolojik açıdan ele almış, vücudunda zaman içerisinde meydana gelen değişiklikleri ölüm düşüncesiyle de ilgili olarak dile getirmiştir. Bununla beraber gazelde, yaşlılığın kadim kültürlerde olduğu gibi bilgelik ve deneyimle ilişkisi yönüyle değerlendirildiği de görülür. Bu çalışmada, Taşlıcalı Yahya Bey'in yaşlılık konulu gazeli şekil ve muhteva özellikleri açısından incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: XVI. asır Türk edebiyatı, klâsik Türk edebiyatı, Taşlıcalı Yahya Bey, Yaşlılık, Ölüm.

ABSTRACT

Aging is a stage with biological, chronological, psychological and sociological dimensions that the individual experiences after infancy, childhood, youth and adulthood in the life cycle. This stage occurs over time without accident and injury. Man changes in physical and spiritual terms. Those who experience this phase, which is also met with terms such as aging and old age, face death. Old age is also an inspiration for poets. In the works, it is seen that especially the changes in the human body, such as the loss of the old movement of the person, the lack of joy in life, the approaching to death, occur with aging. XVI. century poet Taşlıcalı Yahya Bey penned on the subject of old age, an interesting example of this situation. In this ghazal, the poet has dealt with the biological aspects of old age and expressed the changes in his body depending on time in relation to the thought of death. In addition, it is seen that old age is evaluated in terms of its relation to wisdom and experience as in ancient cultures. In this study, it will be examined in terms of the ghazal shape and content features of Taşlıcalı Yahya Bey.

Key words: 16th century Turkish literature, classical Turkish literature, Taşlıcalı Yahya Bey, Aging, Death.

1. GİRİŞ

Bireyin bebeklik, çocukluk, ergenlik, gençlik ve yetişkinlikten sonra ulaştığı evre, yaşlılık olarak adlandırılır. Yaşlılık, gelişme ve olgunlaşmanın ardından gelen fizyolojik olduğu kadar ruhsal değişmelerin de yoğun olarak yaşandığı insani bir süreçtir.

Yaşlılık; kaza, yaralanma ve hastalık olmaksızın zamanın geçişine bağlı olarak ortaya çıkar (Asımgil, 2010: 166). Fiziksel yeteneklerin azalıp sorumlulukların arttığı bu evrede; eğitim, meslek ve aile gibi kurumların şekillendirici etkisi altında kişinin hayatı bir düzene kavuşur. Kişiler, çevrelerini daha gerçekçi gözlemler. Yaşlı, hayatının bu evresinde edindiği bilgiyi ve yaşam deneyimini gelecek nesillere aktarma sorumluluğu hisseder. Yaşlılıkta, bağımsız hareket etme sınırları daralır. Bu evrede, ekonomik ve sosyal kayıplar birbirini izler (Şentürk, 2018: 11-16). Kişi, hayatının önceki dönemlerine göre daha alıngandır. Yaşadığı olaylardan kolayca etkilenir. Aşırı duygusal, hırçın, sinirli ve sabırsız bir hâle gelir. Bu nedenle, fevri hareketlerde bulunur (Akın, 2006: 6).

İnsana ait biyolojik, kronolojik, psikolojik ve sosyolojik boyutlara sahip bir evre olarak yaşlılığın genellikle 65-75 yaş arasındaki dönemi kapsadığı kabul edilir (Şentürk, 2018: 17-18). Bununla beraber Dünya Sağlık Örgütü; 65-75 yaş arasını genç yaşlılık, 75-84 yaş arasını orta yaşlılık, 85 yaş ve üzerini ise ileri yaşlılık olarak tanımlar (Yerli, 2017: 1279). Ancak toplumların güncel ihtiyaçlarına göre yaşlılık dönemini farklı yaşlarda başlattığı da görülür (Tufan, 2016: 18).

Yaşlılık, insanın ölümle yüzleştiği bir dönemdir. Yalnızlık, kronik rahatsızlıklar ve hayatın önceki dönemlerindeki kazanımların kaybı ile karşılaşan insan için yaşlılık, zor bir evredir. Bununla beraber fiziksel ve bilişsel sağlığını koruyabilen kişiler için bu dönem, bilgellik ve yaşam sevinci ile dolu olabilir (Salur, 2018: 9).

Yaşlanma ve ihtiyarlık terimleriyle de karşılanan bu evre hakkında insanlık tarihinde çeşitli kabullerin var olduğu görülür. Yaşlılık, modern öncesi dönemde tecrübeye ve hikmete dayalı bilgiyi kapsarken moderniteyle beraber bu kavram, anlamsal açıdan geride olanı imler (Arpacı, 2016: 3-9).

Yaşlılık evresi, fizyolojik ve psikolojik boyutlarıyla şairler için bir ilham kaynağıdır. Örneğin Yûsuf Has Hâcib'in kaleme aldığı ve mesnevi edebiyatımızın ilk örneği olan Kutadgu Bilig'te, insanın doğumundan itibaren geçirdiği bütün evreler ve bu evrelerde deneyimlediği değişiklikler anlatılır. Yûsuf Has Hâcib'e göre yaşlılığın ilk evresinde, insanın gözleri daha az görmeye başlar. Orta yaşlılık evresinde kulakları daha az işitir. İleri yaşlılık evresinde ise dişleri dökülür. İnsan, bu evrede Tanrı'ya ibadet etmeye yönelir (Arat, 2008: 938-940). Yaşlılık evresinde, insanın deneyimlediği hastalıklar ise ölümün habercisidir. Bu nedenle, kişinin vücudundaki sıvıları dengede tutması gereklidir (Arat, 2008: 261-266).

Edebiyatımızda, yaşlılık evresi ve insanda meydana getirdiği değişikliklerden ilham alan şairlerden bir tanesi de Taşlıcalı Yahya'dır. Şair, Divanı'nda bulunan bir yek-ahenk gazelinde yaşlılık evresini işler (Çavuşoğlu, 1977: 452). Bu çalışmamızda, Taşlıcalı Yahya Bey'in yaşlılık konulu gazelini şekil ve muhteva özellikleri açısından tahlil etmeye çalışacağız.

2. İNCELEME

Çalışmamızın bu bölümünde, öncelikle Taşlıcalı Yahya Bey'in tarihî kişiliği ve eserleri hakkında bilgi verecek daha sonra şairin yaşlılık konulu gazelini önce şekil daha sonra muhteva özellikleri açısından inceleyeceğiz.

2.1. Taşlıcalı Yahya Bey'in Hayatı ve Eserleri

Taşlıcalı Yahya Bey, XVI. asır şairlerindedir. Arnavutluk'tan devşirme olarak İstanbul'a getirilir. Acemi Oğlanlar Ocağı'nda yetiştirilir. İlim ve sanata karşı olan ilgisiyle dikkat çeker. Yeniçeri Ocağı'nda, ocak kâtibi Şihâbeddîn Bey'e çirak olur. Böylelikle devrin bilgin ve şairleriyle tanışma fırsatını yakalar. Yeniçeri Ocağı'nda yayabaşı rütbesine kadar yükselir. Kemalpaşa-zâde, Kadri Efendi ve Fenârî-zâde Muhiddîn Çelebi'den ders alır. Anadolu ve Rumeli coğrafyasında gerçekleştirilen pek çok sefere katılır. Eyüp, Orhan Gazi, Bolayır, Kaplıca ve Bâyezîd tevliyetlerinde bulunur. 1533'te Kanuni Sultan Süleyman'ın oğlu Mustafa'yı boğdurtması üzerine kaleme aldığı mersiye nedeniyle Rüstem Paşa tarafından tevliyetten azledilir. İzvornik'e sürülür. 1582'de burada vefat eder. Divanı'ndan başka Şâh u Gedâ, Gencîne-i Râz, Yûsuf u Züleyhâ, Kitâb-ı Usûl, Gül-şen-i Envâr adlı eserleri vardır (İpekten vd., 2004: IV/ 22).

2.2. Yaşlılık Konulu Gazelinin Şekil Özellikleri

Çalışmamızın bu bölümünde, Taşlıcalı Yahya Bey'in yaşlılık konulu gazelinin nazım şekli, vezin ve kafiye-redif başlıkları altında incelemeye çalışacağız.

2.2.1. Nazım Şekli

Gazel; Arap, Fars ve Türk edebiyatlarında kullanılan ortak nazım şekillerindedir. İlk beyti kendi içerisinde, diğer beyitlerinin ilk mısrası serbest ikinci mısrası ise birinci beyitle kafiyeli olarak kaleme alınır. Gazel, Arap edebiyatına özgü bir nazım şeklidir. Başlangıçta kasidelerin içerisinde bir bölüm olarak yer alır. Türk edebiyatına, Fars edebiyatından geçer. Beş ile on beş beyit arasında yazılan gazelerde hemen hemen her konunun rahatlıkla anlatılabildiği görülür. (İpekten, 2008: 19-35).

Taşlıcalı Yahya Bey'in yaşlılık konulu gazeli, beş beyit uzunluğunda olup konu bütünlüğüne sahiptir. Bu açıdan, yek-ahenk gazel olarak nitelendirilebilir.

2.2.2. Vezin

Taşlıcalı Yahya Bey'in incelememize esas olan gazeli, aruzun fe'ilâtün/ fe'ilâtün / fe'ilâtün / fe'ilün kalıbıyla yazılmıştır. Aruz, manzumede başarılı bir şekilde uygulanmıştır. Bu manzumede; imale, ulama ve medin ahenk ögesi olarak kullanıldığı görülür (b. 4-5).

2.2.3. Kafiye-Redif

Taşlıcalı Yahya Bey'in yaşlılık konulu gazelinde, kullandığı kafiye ve redif şu şekildedir:

	Kafiye	Redif
G	-Al	-Dum

Şekil 1: Gazelin Kafiye ve Redif Tablosu

Şekil 1'den de anlaşılacağı üzere şairin manzumesinde redif ve kafiye, ahenk ögesidir.

2.3. Muhteva Özellikleri

Çalışmamızın bu bölümünde, Taşlıcalı Yahya Bey'in yaşlılık konulu gazeli muhteva özellikleri açısından incelenecektir.

2.3.1. Biyolojik Açıdan Yaşlılık

Biyolojik yaşlılık, insan vücudundaki yapısal ve işlevsel değişiklikleri içerisine alır (Asımgil, 2010: 165). Bu süreçte, insan vücudu temel işlevlerini yerine getirme kapasitesini yitirir, canlılık kaybolur (Öksüzokyar vd., 2016: 35). İnsan; saçların ağarması, yüzün kırışması, bel kemiği omurlarının sıkışması gibi değişiklikleri deneyimler. Ayrıca eski enerji ve hareketliliğini yakalayamaz. Biyolojik yaşlılık, Rum suresinin 54. ayetinde şu şekilde ifade edilir: "Sizi güçsüz yaratan, sonra güçsüzlüğün ardından kuvvet veren ve sonra kuvvetin ardından güçsüzlük ve ihtiyarlık veren Allah'tır. O, dilediğini yaratır. O, hakkıyla bilendir, üstün kudret sahibidir (Kahraman vd., 2006: 409)."

Taşlıcalı Yahya Bey, çalışmamıza esas olan gazelinde esas itibariyle biyolojik yaşlılık üzerinde durur. Bu noktada, şairin dikkat çektiği ilk değişiklik vücudunun iki büklüm olmasıdır. Şair, vücudunun iki büklüm olmasını yaşlılığına delil olarak gösterir. Yaşlılığın sonucu olarak ölüm vaktinin yaklaştığını düşünen şair, vakti geldiğinde yaratılmışların canını almakla görevli Azrail'in yanına gelip selam verdiğini, kendisinin de bu selamı aldığını ifade eder. Bu melek, semavi dinler tarihinin ortak kabullerindedir. Yahudilik inancına göre onun mekânı göklerde dir. On iki kanadı vardır. Ölüm anında kılıcını çekmiş bir hâlde kişinin başucuna gelir. Hıristiyanlık, ölüm meleği ile ilgili kabullerini Yahudi inancından alır (Kılavuz, 1991: IV/ 350). İslamiyet'te, melekü'l-mevt olarak bilinen bu meleğin yaratılanların canlarını almakla görevlendirildiği Kur'ân-ı Kerîm'de açıkça ifade edilir. Örneğin Secde suresinin 11. ayetinde, "De ki: Size vekil kılınan (bu konuda görevlendirilen) ölüm

meleği canınızı alacak, sonra Rabbinize döndürüleceksiniz (Kahraman vd., 2006: 414).” Bununla beraber Enfal suresinin 50. ayetindeki “Melekler yüzlerine ve arkalarına vurarak ve ‘Tadın yakıcı cehennem azabını.’ (diyerek) o kâfirlerin canlarını alırken onları bir görseydin! (Kahraman vd., 2006: 182)” ifadelerinden yola çıkarak can almakla görevli pek çok meleğin olduğu kabul edilebilir (Kılavuz, 1991: IV/ 350). Taşlıcalı Yahya Bey, Azrail ile ilgili bu kabulleri beytinin alt yapısında kullanır. Bununla beraber, Azrail’in kendisine gelip selam verdiğini söylemesiyle Kur’ân-ı Kerim’deki Nahl suresinin 32. ayetinde geçen “(Onlar) meleklerin, ‘Size selam olsun. Yapmış olduğunuz (iyi) işlere karşılık cennete girin.’ diyerek tertemiz olarak canlarını aldıkları kimselerdir (Kahraman vd., 2006: 269).” ifadelerine de telmihte bulunur (b. 1).

Ölüm, yaşam döngümüzün son evresidir. Bu evre, kültür ve medeniyet tarihinde yok olma, hayatın sona ermesi olarak değerlendirilirken semavi dinler tarihinde ise bir başlangıç olarak kabul edilir (Aldemir, 2014: 372-373). Ölümün yaşam döngüsünün sonunda, bütün yaratılmışlar tarafından deneyimleneceği ise Âl-i İmrân suresinin 185. ayetinde şöyle ifade edilir: “Her canlı ölümü tadacaktır. Ve ancak kıyamet günü yaptıklarınızın karşılığı size tastamam verilecektir. Kim cehennemden uzaklaştırılıp cennete konursa o, gerçekten kurtuluşa ermiştir. Bu dünya hayatı ise aldatma metandan başka bir şey değildir (Kahraman vd., 2006: 73).”

Yaşlılık evresiyle birlikte ortaya çıkan fiziksel ve ruhsal gerileme, yaşama isteğini azaltır. Çevreye olan ilgisizlik ve içe kapanma gibi değişimler, yaşlılık evresinde bulunan kişileri karamsarlığa yöneltir. Bu durum, gençliğe olan özlemi artırır ve ölümü hatırlatır. Ölüm korkusu, pek çok yaşlı tarafından deneyimlenir. Bu duygu hâli, kişinin açık veya gizli olarak yaşayabildiği bir sorundur. Ölüm, her an yaşanabilecek bir ihtimal ve yaşamın asıl gerçeği olarak kabul edilir (Saygılı, 2015: 34-36). Sosyal hayatta, özellikle eğitim hayatı aracılığıyla kazanılan rollerin kaybedilmesi ölümün sıklıkla düşünülmesine neden olabilir (İçli, 2016: 46). Yaşlılık evresini deneyimleyen kişilerde ölüm düşüncesi yoğun olarak görülür. Kazalar, kronik hastalıklar, yaşlıların ve arkadaşların kaybedilmesi kişinin ölüm düşüncesiyle sık sık yüzleşmesine neden olur (Asımgil, 2010: 175).

Taşlıcalı Yahya Bey, ölüm karşısındaki duygu hâlini okuyucuya yansıtmaz. İncelememize esas olan gazelinin birinci beytinden itibaren vücudundaki değişimlere bağlı olarak yaşlılıkla ilgili düşüncelerini dile getirir. Bu noktada; yaşadığı fiziksel ve ruhsal gerileme, çevreye ilgisizliği, yaşama isteğinin azalması gibi duygu hâlleri belirsizdir. Ölüm hâline geldiğini, ruhunun aslına dönecek gibi olduğunu, yaşlandığı için gerdanının yere doğru sarktığını söyler. Şair, ölümü kabullenışı bakımından teslimiyet duygusu içerisinde (b. 5).

Biyolojik yaşlılık açısından vücutta görülen değişikliklerden bir tanesi de saç ve sakalların beyazlamasıdır. Taşlıcalı Yahya Bey, gazelindeki diğer bir beytinde bu durumu anlatı ögesi olarak kullanır. Gün ışığı gibi beyazlayıp ışıkların içinde kaybolduğunu, utanılacak olanları gölge gibi yeryüzüne bıraktığını ifade eder (b. 3).

Taşlıcalı Yahya Bey, gazelinde yer alan diğer bir beytinde biyolojik yaşlılığın geçen zamanın bir sonucu olarak ortaya çıkmasından ilham alır. Vücudunu taze bir fidana benzeten şair, geçen zamana bağlı olarak yaşlandığını ve taze bir fidan gibi olan vücudunun iki büklüm olduğunu ifade eder. Taşlıcalı Yahya Bey, yaşlılık hâli nedeniyle vücudunda meydana gelen değişikliği anlatırken pekiştirme amacıyla gök bilimiyle ilgili bilgileri de kullanır. Yaşlılık nedeniyle vücudunun kısaldığını, bu hâliyle ayın son hâline benzediğini söyler (b. 4).

2.3.2. Bilgelik Açısından Yaşlılık

Kadim kültürlerde yaşlılık, bilgelik ve deneyimle ilişkilendirilir. Taşlıcalı Yahya Bey, gazelinde ustalık bilgilerinin bedeninin yaş dalını eğdiğini ifade ederek tekrar bedenindeki değişime vurgu yapar. Vücudunu bir dala, edindiği bilgileri de olgunlaşmış meyvelere teşbih eder. Beytin ikinci mısrasında istiare yoluyla kendisini dalgıca benzeten ve şaşkınlık içerisinde olgunluk denizine daldığını ifade eden şair, Arap alfabesindeki “ra” harfini anlatı ögesi olarak kullanır. Klâsik Türk edebiyatında, Arap alfabesindeki bir takım harflerin sevgili veya âşığın vücut uzuvlarına teşbih

edildiği ya da bu kişilerin vasıflarının anlatılmasında araç olarak kullanıldığı görülür (Çelebioğlu, 1998: 599-600). “Ra” harfi, eğri şekli nedeniyle klâsik Türk edebiyatında kaşa benzetilir (Ceylan, 2006: 205). Taşlıcalı Yahya Bey de “ra” harfinin eğriliğinden yola çıkar ve şairane bir hayal kurar. İki büklüm olmuş bir hâlde olgunluğun denizine daldığını ifade eder (b. 2).

3. SONUÇ

XVI. asır şairlerinden Taşlıcalı Yahya Bey’in incelememize esas olan gazelinde, yaşlılığı öncelikle biyolojik olarak ele aldığı görülür. Şaire göre yaşlılık, zaman içerisinde meydana gelir. Bu durum, vücuttaki değişikliklerle belli olur. Boyun kısalması, vücudun eğilerek iki büklüm olması ve saçların ağarması yaşlılıkla beraber vücutta meydana gelen değişikliklerdir. Şaire göre ölüm, insanın yaşlılıktan sonra yaşadığı evredir. Vücutta meydana gelen değişiklikler şaire, ölüm anına yaklaştığını düşündürür. Bununla beraber şair, can almakla görevli meleğin gelerek selam verdiğini ifade eder. Taşlıcalı Yahya Bey, yaşlılığı bilgelik açısından da değerlendirir. Hayat boyunca süre gelen deneyimlerin ve edinilen bilgilerin yaşlılıkta olgun meyveler hâline geldiğini söyler. Bu fikirlerini ifade ederken şairin teolojik kabullerden olduğu kadar sosyal hayat öğelerinden yararlandığı ve bu öğeleri sanatkârane bir üslupla bir araya getirdiği görülür.

KAYNAKÇA

- Akın, G. (2006). Gerontoloji Her Yönüyle Yaşlılık, Palme Yayıncılık, Ankara.
- Aldemir, O. (2014). Kur’ân-ı Kerîm ve Sünnette Yaşlılık, Beyan Yayıncılık, İstanbul.
- Arat, R. R. (2008). Yûsuf Has Hâcib-Kutadgu Bilig, 2. bs., Kabcacı Yayınevi, İstanbul.
- Arpacı, F. (2016). “Geçmişten Günümüze Yaşlılık”. (Ed. Harun Ceylan), Yaşlılık Sosyolojisi, ss. 1-18, Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Asımgil, S. (2010). Çocukluk-Gençlik-Yetişkinlik-Yaşlılık Yaşamın Dört Kritik Dönemi, Çelik Yayınevi, İstanbul.
- Ceylan, Ö. (2006). Böyle Buyurdu Sufî (Tasavvuf ve Şerh Edebiyatı Araştırmaları), Kapı Yayınları, İstanbul.
- Çavuşoğlu, M. (1972). Taşlıcalı Yahya: Divan, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul.
- Çelebioğlu, Â. (1998). Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları, MEB Yayınları, İstanbul.
- İçli, G. (2016). “Sosyal Statü ve Rol Bağlamında Yaşlılık”. (Ed. Harun Ceylan). Yaşlılık Sosyolojisi, ss. 41-61, Nobel Yayıncılık, Ankara.
- İpekten, H. (2018). Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz, 22. bs., Dergâh Yayınları, İstanbul.
- İpekten, H.; İsen, M. & Karabey, T. & Akkuş, M. (2004), “Yahyâ Bey”, Büyük Türk Klâsikleri, (IV): 22-40, Ötüken Neşriyat-Söğüt Yayıncılık, İstanbul.
- Kahraman, H.; Özek, A., Dönmez, İ. K. & Çağrıncı, M. & Gümüş, S. & Turgut, A. (2006). Kur’ân-ı Kerîm ve Açıklamalı Meâli, 3. bs., Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara.
- Kılavuz, A. S. (1991). “Azrail”, Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA), (IV): 350-351, Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Öksüzokyar, M. M; Eryiğit, S. Ç. & Öğüt, D K & Erdoğan, M. B & Sökmen, Ü. N.& Öğüt, S. (2016). “Biyolojik yaşlanma nedenleri ve etkileri”, MAKÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 4(1): 34-41.
- Salur, G. (2018). “Yaşlılık ve Bilişsel Süreçler”. (Der. Alan Duben), Yaşlanma ve Yaşlılık Disiplinlerarası Bakış Açuları, ss. 9-10, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- Saygılı, S. (2015). Yaşlılık Psikolojisi, Türdav Yayıncılık, İstanbul.

Şentürk, Ü. (2018). Yaşlılık Sosyolojisi: Yaşlılığın Toplumsal Yörüngeleri, Dora Basım, İstanbul.

Tufan, İ. (2016). Antik Çağ'dan Günümüze Yaşlılık ve Yaşlanma, 2. bs., Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Yerli, G. (2017). “Yaşlılık Dönemi Özellikleri ve Yaşlılara Yönelik Sosyal Hizmetler”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10 (52): 1278-1286.

EK:

Metin

273

fe'ilâtün/ fe'ilâtün/ fe'ilâtün/ fe'ilün

1. İki kat oldı vücûdum kôcadum kat kaldum

Melekü'l-mevt selâmını egildüm aldum

2. Ma'rifet mîveleri egdi vücûdum taldın

Râ gibi hayret ile baħr-i kemâle taldum

3. Ağarup gün gibi müstağrağ-ı envâr oldum

Sâye-veş yüz kârasın rûy-ı zemîne çaldum

4. Rûzgâr ile dü-tâ oldı nihâl-i bedenüm

Âħir-i mâh gibi gâyet ile alçaldum

5. Rûħum aşlına rücû' ide gibi ey Yahyâ

Pîr olup gerdenümi cânib-i hâke şaldum

Günümüz Türkçesiyle:

1. Bedenim iki büklüm oldu. Yaşlandım. Tam bir umutsuzluk ve çaresizlik içindeyim. Azrail'in selamını eğilerek karşıladım.

2. Uсталık bilgileri, bedenimin yaş dalımı eğdi. Râ harfi gibi şaşkınlık içerisinde olgunluğun denizine daldım.

3. Gün ışığı gibi beyazlayıp ışıkların içinde kayboldum. Gölge gibi utanılacak olanı yeryüzüne attım.

4. Vücudumun fidanı yel (zaman) ile iki büklüm oldu. Ayın sondaki hâli gibi son derece kısaldım.

5. Ey Yahya! Bedenimde, vücudumdan ayrı olarak bulunan maddesiz varlık ilkesi, hayatımın özüne aslına dönecek gibi oldu. Yaşlanıp vücudumun omuzla baş arasında kalan ön bölümünü toprak yönüne uzattım.